

sias oludes ja vahelduva menuga toimis vastu-reformatsiooni huvides. Tänu Võnnu piisk. Nidecki toetusele, asus ta a. 1586 Volmari, kus ta varssi sai piiskopi mõisate valitsejaks ja püsis oma kohal ka hoolimata Nidecki surma järel seal tekkinud rahutustest. Kuid ühelt poolt rõhutatud oma töö viljatusest, teisalt õieti hinnates oma kindla otsustusvõimeta iseloomu, siirdus ta a. 1588 Krakovi, kus astus jesuiitide ordu. Hiljemini sai Q. Austria kuninganna Anna jutlustajaks ja pihisaks, kirjutas m. s. kuninganna eluloo (ilm. Schönfeldis a. 1601) ja, veetnud oma viimased aa. arvat. Braunsbergis, suri seal a. 1605.

Th. Czernay, F. Q. u. die Gegenreformation in Pernau (SB Pernau 1899—1901); 15 Briefe des F. Q. an den Bischof v. Ermeland M. Cromer a. d. Jahren 1582 bis 1588 (*ibid.*). H. K-r.

QUANDT, Johann Christian, herrnhuutitegelane ja vaimulik kirjanik, sünd. 19. VI 1733 Urvastes kohaliku kirikuõpetaja pojana, sai oma isa ja venna Christlieb Q.-i eeskujul

herrnhuutlaste liikumise pooldajaks, omandas oma hariduse herrnhuuti asutisist Herrnhagis ja Gross-Hennersdorfs Saksamaal ja oli herrnhuutlaste keskjuhatuse teenistuses ning aa. 1769—1818 keskjuhatuse liige. Liivimaad külastas ta herrnhuuti ülesandel aa. 1793 ja 1802. Q. suri Herrnhutis 24. III 1822 ukj. — Tema kogutud ja läbi töötatud on lõuna-eesti-murdelised laulud, mis lauldi vennastekoguduste palvetundidel. Need laulud on H. A. Erxleben'i (vt.) väljaantud tiitliga »Mönne wastse Waimolikko Lauulo« (Barby, 1802); selle kogu täienduseks osutusid hoolekandja J. H. Förster'i väljaantud »Mönne Kauni Waimolikko Lauulo« (Tartu, 1819). — Barth'i mitmekeelses väljaandes (1816) Chr. Quandt'i allkirja kandev eestikeelne kirjatükk, mis ära trükitud Rosenplänter'i »Beiträge'des« (XIV, lk. 152 j.), on arvat. Q.-i venna Christlieb Q.-i sulest.

Recke-Napiersky III; Napiersky, Pred.-Lex. IV; Lipp, Kir. ja har. l., II, 1, lk. 52, 87. O. S.

R.

RAAMOT, Jaan, põllutulunduse- ja poliitikatgelane, sünd. 28. VII 1873 Läänemaal Vigalas talurentniku pojana, õppis Pärnu linnakoolis, Goldingeni õpetajateseminaris ja Soomes Mustjala põllutöö-instituudis, mille lõpetas a. 1898. Olnud selle järel lühikest aega piimaasjanduse instruktoriks Venemaal, õppis ta aa. 1899—1901 Königsbergi ülikoolis agronoomiat, töötades peamiselt piima alal, mille tulemusena avaldas Tartus töö »Untersuchungen d. Milch verschied. Tierarten«. Peale lühiajalist teotsemist piimatallituskooli juhatajana Venemaal komandeeriti ta tagasi välismaale täienduma kavatsatud kõrgemas piimaasjanduse-koolis õpetamiseks, töötas aa. 1902—04 sel alal Kielis ja Leipzgis ja reisis samal ajal Saksamaal, Taanis ja Rootsis, tutvudes karja- ning piimaasjanduse korraldusega eriti väikepõllumeestjuures. A. 1905 omandas ta *dr. phil.* astme Königsbergi ülikoolis väitekirjaga »Beiträge zur Bakterienflora d. Edamer-Käses« (Tartu, 1906). Samal a. kutsuti ta kodumaale Eesti Aleksandri linnakooli Põltsamaal ümber korraldama põllutöökooliks, sattus aga revolutsiooni ajal seltskonnategelasena karistussalkade kätte ja viibis a. 1906 pool a. vangis. Vanglast vabanenud, ei saanud R. poliitiliselt mitteustavana jätkata tööd kooli alal ja siirdus selle tagajärjel põllutulunduse alale. Kõo koolimõisa valitsejana, põllutulunduslike kursuste juhatajana ja lektorina, Põltsamaa, Pilistvere ja Viljandi põllumeesteltside tegeva juhina ja nende ettevõtete algatajana propageeris ta ühena esimesist kar-

jakasvatuse arendamist ja piimaühingute asutamist Taani eeskujul, avaldades selt alalt ka raamatud »Kõned põllumeestele« ja »Piimatallituse õpetus« (Tartu, 1907). Põhja-Viljandimaa karjapidamise arengus on R.-il tähtsad teened. Tema algatusel asutati a. 1908 Imaveres esimene piimaühing ja hiljemini teisigi ühingu ja võttis hoogu talumajanduse korraldamine karjakasvatuse suunas. A. 1910 asus ta Sahkapuu tallu Tartu lähedal, kus ühes oma abikaasa Mari R.-iga asutas tütarlaste majapidamiskooli ja teotses selle õpetajana. Äri alal toimides sattus ta siin vastollu põllutulunduslike ühistegelastega. A. 1912 valiti ta Põhja-Liivimaa talurahva saadikuks 4. Vene riigivolikokku, kus ta toimis kuni 1917. a. revolutsioonini, esitades m. s. ühes teiste eesti ja läti saadikutega mitmed seadusandlikud eelkavatsused kooli-, kohtu-, agraar- ja omavalitsuse-alalt ja püüdes mõjutada Baltimaade reformide teostamist sõja ajal kujunenud soodsama tingimuses (vt. Nikolai II). Revolutsiooni aegadel teotses ta mitmel pool juhtivail kohtadel. Ta oli Vene ajutise valitsuse määramisel Vene riigipanga komisariiks ja Soome ülemkomissari abiks ja toimis suvel ja sügisel 1917 Ajutise Maanõukogu liikmena ja Eesti Maavalitsuse esimese esimehena. Saksa okupatsiooni ajal hankis ta Eesti välissaatkonnale ainelist toetust, saades seejuures kannatada okupatsioonivõimude surve all. Eesti Ajutises Valitsuses oli ta aa. 1918—19 põllutöö- ja toitlusministriks, hoolitsedes rahva raskete toitlusolude